

Działamy!
w Metropolii Poznań

PORADNIK

Jak napisać projekt do
budżetu obywatelskiego?

Broszura informacyjna

Poznań 2019

POZnań*
metropolia

Broszura przygotowana w ramach projektu realizowanego przez:

Stowarzyszenie Metropolia Poznań
ul. Kościelna 37
60-537 Poznań
www.metropoliapoznan.pl
www.konsultacje.metropoliapoznan.pl/sbo

Stowarzyszenie Centrum Rozwoju
Edukacji Obywatelskiej CREO
ul. Kochanowskiego 8A/2
60-845 Poznań
www.centrumcreo.pl

1. Co to jest budżet obywatelski?

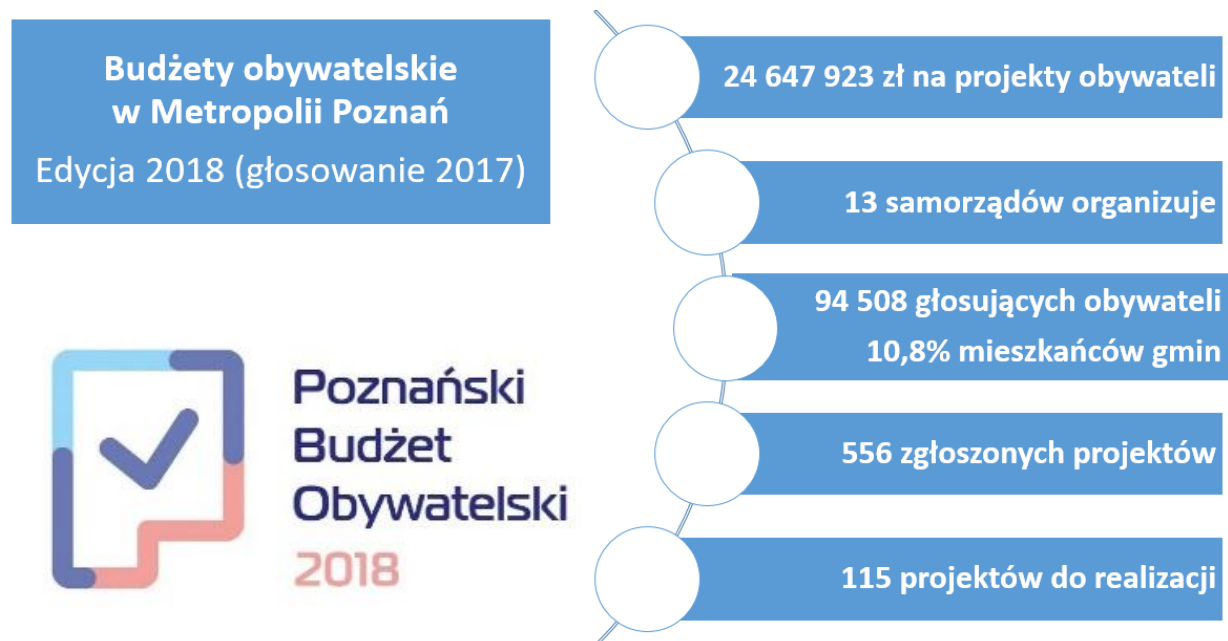
Budżet Obywatelski, zwany również partycypacyjnym, jest demokratycznym procesem, w ramach którego mieszkańcy współdecydują o wydatkach publicznych w gminie w perspektywie kolejnego roku budżetowego.

2. Krótka historia budżetów obywatelskich

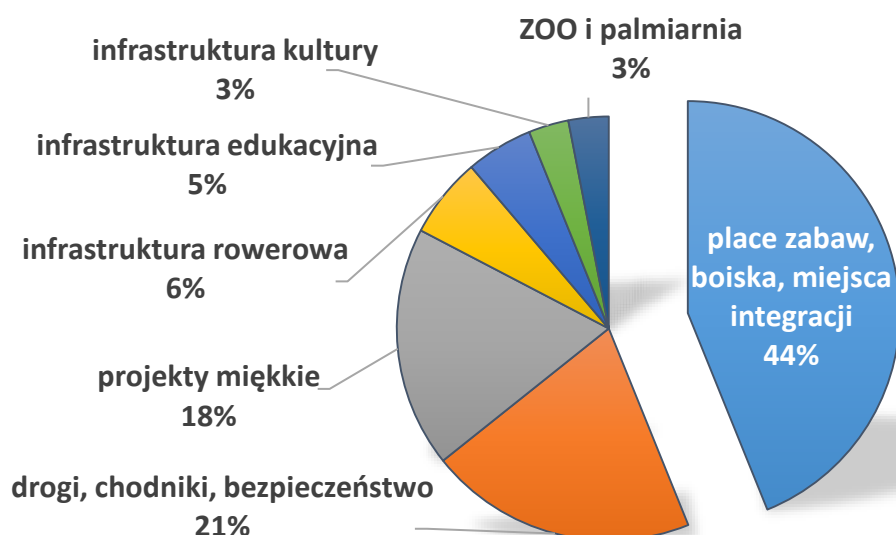
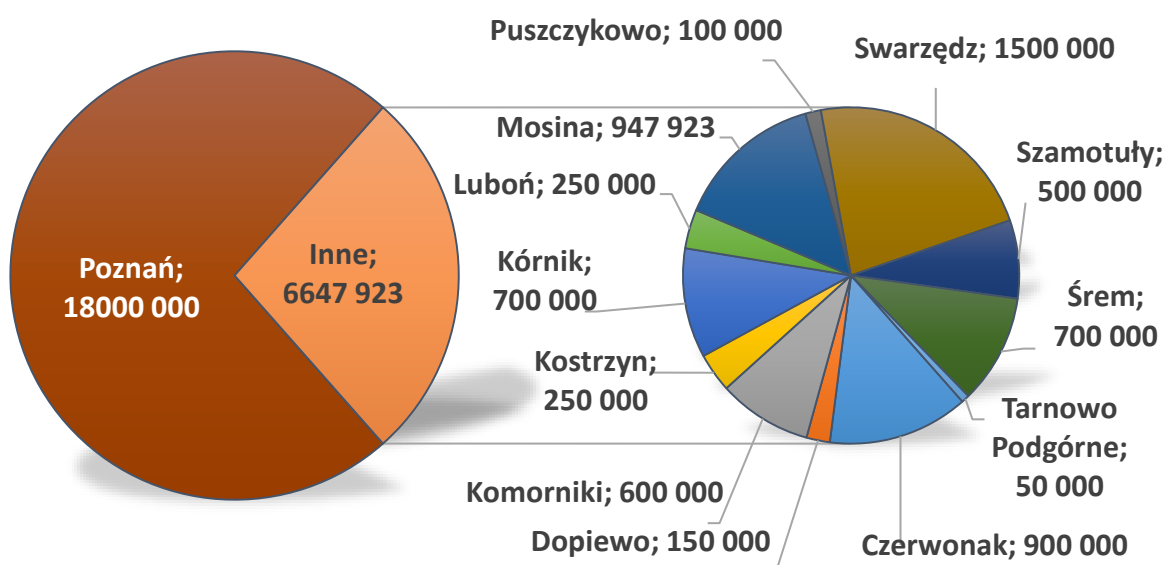
Budżety partycypacyjne mają stosunkowo krótką historię. Dużo krótszą niż historia demokracji zachodniej. A co bardziej niespodziewane geneza pierwszego budżetu obywatelskiego sięga aż do dalekiej Ameryki Południowej – do miasta Porto Alegre w południowej Brazylii. To właśnie tam w 1989 roku burmistrz zdecydował, że to sami mieszkańcy zdecydują na co zostanie przeznaczona część pieniędzy z budżetu miasta.

Z Brazylii moda na budżety partycypacyjne rozprzestrzeniła się szczególnie w kierunku Europy Zachodniej i Ameryki Północnej. Pierwszy polski budżet obywatelski to rok 2011 i nadmorski Sopot. Następnie ta forma partycypacji obywateli zaczęła być coraz popularniejsza, najpierw w miastach wojewódzkich a później w coraz mniejszych jednostkach samorządowych.

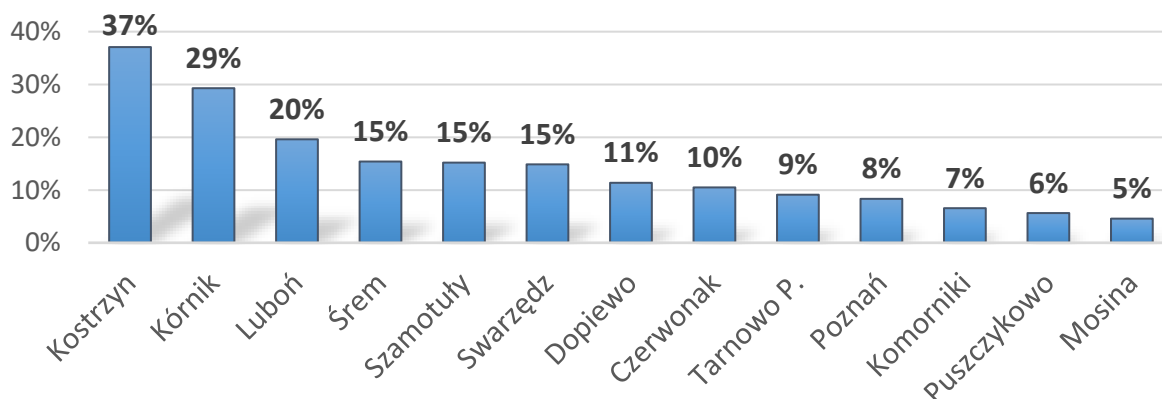

Pula środków w ramach BO 2018 w Metropolii Poznań

Tematyka projektów wybranych przez mieszkańców w ramach BO 2018 w Metropolii Poznań wg liczby projektów

Udział mieszkańców w głosowaniu w ramach BO 2018 w Metropolii Poznań

Źródło: Raport BO 2018, Poznań 2019

Kluczem do rosnącej powszechności budżetów obywatelskich okazała się unikalna możliwość uczestnictwa w życiu publicznych i współdecydowania o przyszłości najbliższej okolicy, jaką dają one „zwykłemu” obywatelowi. Nie musisz być burmistrzem ani radnym, nie musisz pracować w urzędzie, nie musisz znać „ważnych” ludzi. Wystarczy, że masz pomysł na projekt, ważny dla Twoich sąsiadów. Wystarczy, że masz wystarczającą determinację by dotrzeć ze swoim pomysłem do innych oraz skupić wokół niego znajomych, którzy pomogą w promocji projektu podczas głosowania. I tak ze „szarego” człowieka można stać się społecznikiem lub aktywistą miejskim. To banalnie proste, choć wymaga trochę pracy i zaangażowania!

3. Budżet obywatelski jako proces

Budżet obywatelski to nie sam moment głosowania. To skomplikowany proces, składający się z konkretnych etapów, który trwa przez cały rok!

1. PRZYGOTOWANIE – decyzja „Robimy to!”

Na początku jest decyzja władz samorządowych by w ogóle budżet obywatelski zorganizować. Za formalną decyzją prezydenta, burmistrza lub wójta oraz radnych musi pójść określenie osób odpowiedzialnych za przygotowanie procesu i wskazanie podstawowych celów budżetu.

2. USTALENIE ZASAD – czyli określenie „biblii budżetu obywatelskiego”

To czy Twój pomysł na projekt będzie można zrealizować, zależy głównie od kształtu spisanych zasad budżetu obywatelskiego. Stanowią one podstawę wszystkiego co związane z budżetem. Nie ma jednego zbioru zasad – zasady tworzy się przy uwzględnieniu wielkości miasta/gminy, liczby mieszkańców, wysokości budżetu samorządowego oraz innych uwarunkowań. Wszystko po to by budżet był prawdziwie partycypacyjny, czyli by stanowił jak najlepszą „bramę” do współdecydowania mieszkańców. Warto by w grupie inicjatywnej przygotowującej zbiór zasad uczestniczyli nie tylko urzędnicy, ale i mieszkańcy czy przedstawiciele organizacji społecznych.

Tworząc zasady należy zdecydować o regułach dotyczących takich kwestii jak:

ZGŁASZANIE WNIOSKÓW

- Kto może zgłosić projekt (w jakim wieku)?
- Ile można zgłosić projektów?
- Maksymalna wartość projektu?
- Liczba dni na składanie wniosków?
- Podział na kategorie projektów (np. małe/duże)?
- Forma składania wniosków (online/papierowo)?

GŁOSOWANIE

- Kto ma prawo głosu?
- Liczba głosów na mieszkańca?
- Liczba dni na głosowanie?
- Forma głosowania (online/papierowo/w punktach)?
- Kiedy wyniki po zakończeniu głosowania?

3. Akcja promocyjna – „Zmieniaj swoje osiedle, zmienia swoją okolicę!”

Promocja budżetów obywatelskich to nie jest prosta sprawa. Urzędnikom trudno bowiem decydować o wydawaniu grubych kwot na reklamę, gdy istota budżetu partycypacyjnego to oddanie pieniędzy obywatelom a nie firmom reklamowym. Promocja jednak to klucz dla uzyskania zaangażowania mieszkańców, nie tylko podczas głosowania, ale także w okresie zgłaszania projektów obywatelskich. Były już bowiem takie przypadki w Metropolii Poznań, gdy odwoływano głosowanie, bo mieszkańcy zgłosili projekty na kwotę mniejszą od ogólnej puli pieniędzy w budżecie partycypacyjnym. To świadczy już o dużym problemie w przekazywaniu mieszkańcom, jakie mają możliwości partycypacji w budżecie obywatelskim. Jednak i niezbyt zamożne samorządy posiadają możliwości promowania budżetów poprzez ogłoszenia w gminnej gazecie, plakaty w urzędach i szkołach, na przystankach i w środkach komunikacji publicznej. Można także organizować specjalne eventy, dni informacyjne, warsztaty dla potencjalnych wnioskodawców. Ważnym elementem promocji jest prowadzenie specjalnego serwisu internetowego dotyczącego budżetu.

4. Zgłaszanie projektów obywatelskich przez mieszkańców

W zależności od samorządu mieszkańcy mogą zgłaszać projekty albo elektronicznie, zazwyczaj poprzez formularz online, albo papierowo np. w danym urzędzie. Uprawnieniu do zgłaszania projektów są osoby zameldowane w gminie lub zamieszkujące na terenie samorządu. Często występują wymagania co do wieku np. 16 lat. Wymagań takich nie ma np. w Poznaniu. Należy pamiętać, że zgłaszane projekty powinny też spełniać takie podstawowe wymagania, jak zgodność z polskim prawem, realność oszacowania kosztów, możliwość realizacji w ciągu jednego roku na określonym przez wnioskodawcę terenie gminnym.

5. Weryfikacja projektów przez urzędników

Gdy już zgłosimy projekt trafia on do urzędników, zajmujących się na co dzień tematyką zbieżną z naszym przedsięwzięciem. Oceniają oni zgodność naszej propozycji z zasadami budżetu obywatelskiego. Ich zadaniem jest najprościej mówiąc stwierdzenie czy projekt „da się zrobić”. Na tym etapie możemy zostać poproszeni o doprecyzowanie naszego pomysłu lub też o dokonanie niezbędnej zmiany. Wsparcie urzędników powinno prowadzić – jeśli tylko jest

to możliwe – do zaakceptowania projektu i wpisaniu przedsięwzięcia na listę projektów przeznaczonych do głosowania. Pamiętaj, że każda negatywna opinia o projekcie musi być odpowiednio uzasadniona przez organ opiniujący. Jeśli tak zdarzy się w Twoim przypadku nie zapomnij, że niezbywalnym prawem zgłaszającego projekt mieszkańca jest możliwość odwołania.

6. Głosowanie, czyli święto lokalnej demokracji!

Gdy zakończy się etap opiniowania i powstanie lista projektów przychodzi czas przygotowania głosowania. To także najważniejszy czas na promocję projektów zgłoszonych przez mieszkańców. Złota zasada promocji projektów w budżetach obywatelskich mówi, że wszelkie działania są najbardziej efektywne w trakcie trwania głosowania. Ważne więc, by trwało ono wystarczająco długo by rozwinąć odpowiednią kampanię promocyjną. Z doświadczenia można stwierdzić, że optymalny czas na promocję to 4-5 tygodni. Podobnie jak w przypadku zgłaszania projektów, także i etap głosowania powszechnego realizowany jest w zależności od samorządu w formie internetowej (online – najbardziej powszechnie) i/lub papierowej. Niektóre gminy udostępniają możliwość głosowania w lokalu wyborczym lub w urzędzie. Większość samorządów dopuszcza możliwość głosowania mieszkańców od 16 roku życia lub osób pełnoletnich. Niektóre jednak, w tym Miasto Poznań, stwarzają możliwość głosowania także najmłodszym. Jedynym wymogiem jest posiadanie numeru PESEL, przy czym głosy dzieci i młodzieży muszą być zatwierdzone przez rodzica lub opiekuna prawnego. Tuż po głosowaniu następuje zliczenie głosów i uroczyste ogłoszenie wyników wraz ze wskazaniem zwycięskich projektów.

7. Realizacja i ewaluacja:

Gdy już wiemy kto wygrał, władze samorządowe przystępują do działania. Projekty zostają wpisane do budżetu gminy na kolejny rok i przechodzą do realizacji. Co ważne, projekty są realizowane jak każde inne zadania gminy, w zgodzie z zasadami zamówień publicznych i po wyłonieniu wykonawcy w konkurencyjnym postępowaniu. Burzy to krążący nierzadko mit, że projekty realizują sami wnioskodawcy. Realizacja projektu ma miejsce zazwyczaj w kolejnym roku kalendarzowym. Może się jednak zdarzyć, że ze względu na obiektywne przyczyny projekt jest realizowany dłużej.

Przysłowie mówi, że „nie myli się tylko ten kto nic nie robi”, dlatego tak ważne jest by realizując kolejne edycje budżetów obywatelskich udoskonalać procedury, formy informacji i promocji czy zwiększać frekwencję w głosowaniu. Stąd potrzeba, by urzędnicy zbierali opinie o budżecie, wysyłali ankiety do wnioskodawców i na bieżąco sprawdzali, czy przyjęte zasady w budżecie są efektywne. Cały ten proces nazywa się „monitoringiem i ewaluacją”, a chodzi w nim ni mniej ni więcej o to by uczyć się na własnych błędach i coraz lepiej realizować główną ideę budżetów obywatelskich, czyli włączać mieszkańców we współdecydowanie o przyszłości ich własnej okolicy.

4. Jak mogę zaangażować się w budżet obywatelski?

1. MOGĘ ZAGŁOSOWAĆ!

Głosowanie to pierwszy krok dla każdego zainteresowanego budżetem obywatelskim. Jeśli nie głosujemy, nie mamy też tak do końca prawa później narzekać. Dlatego warto głosować i wspólnie z innymi decydować o przyszłości naszej miejscowości, miasta, osiedla czy ulicy.

2. MOGĘ ZGŁOSIĆ PROJEKT LUB ZAANGAŻOWAĆ SIĘ W PROMOCJĘ!

Możesz samodzielnie lub w grupie przyjaciół zgłosić projekt dotyczący np. modernizacji szkoły czy dodatkowych zajęć sportowych. Jeśli nie jest to jeszcze ten etap możesz zaoferować swoją pomoc wnioskodawcy innego projektu, który jest według Ciebie potrzebny i interesujący. Możesz pomóc w roznoszeniu ulotek, zrobić plakat lub pomóc w promocji w internecie.

5. Przykładowe zrealizowane projekty z budżetów obywatelskich

OK. Wiemy już trochę więcej w temacie. Nadal jednak do końca nie wiemy jak budżet obywatelski działa w praktyce? W naszej miejscowości, na osiedlu, w naszej najbliższej okolicy. Otóż działa i to całkiem dobrze w wielu miejscach aglomeracji poznańskiej. Oto przykłady zrealizowanych projektów, wybranych przez mieszkańców i wcześniej zaproponowanych przez aktywnych obywateli.

W ramach Budżetu Obywatelskiego Gminy Komorniki 2019 zrealizowany został projekt pod nazwą „Zawsze kwitnące Plewiska - warsztaty edukacyjne”. Miał on miejsce w Plewiskach od marca do kwietnia 2019 roku.

Dzięki projektowi odbyły się warsztaty skierowane do całych rodzin. Dotyczyły one wagi problemu jakim jest mające miejsce obecnie wymieranie pszczoł. Oprócz wykładu odbyły się również warsztaty, na których budowane były domki dla pszczoł. Wybudowane domki ustawione zostały wzdłuż trasy od stawów przy ul. Stawnej do Parku Podworskiego w Plewiskach, tworząc wraz z tablicami tam ulokowanymi ścieżkę edukacyjną.

Łączna kwota realizacji projektu wyniosła 9 500 złotych.

Inteligentne skwery Kwiatowego Ławicy i Górczyna

Ideą projektu zrealizowanego w ramach Poznańskiego PBO 2019 było stworzenie nowoczesnych stref odpoczynku mieszkańców z ławkami solarnymi, wifi, lampami hybrydowymi i stacjami naprawy rowerów.

Wnioskodawca projektu zaplanował, że w miejscach zaniedbanych skwerów powstaną nowoczesne i wielofunkcyjne przestrzenie publiczne – strefy odpoczynku mieszkańców, zgodne z zasadami SMARTCITY (ang. „inteligentne miasto”) i wyposażone m.in. w:

- samoobsługowe stacje naprawy rowerów: z zestawem narzędzi, uniwersalną pompką oraz kodem QR do publikacji online z instrukcjami napraw usterek rowerowych,
- ławki solarne z wifi i ładowarkami do urządzeń mobilnych (USB, indukcja),
- lampy hybrydowe niezależne od zasilania z sieci wykorzystujące energię solarną i wiatrową, z czujnikami zmierzchowymi - dostosowujące natężenie światła do pory dnia i roku,
- elektroniczne tablice LED z zegarem i czujnikiem temperatury prezentujące poziom czystości powietrza (pyły PM 2,5 oraz PM10),
- miejskie szafy bibliofila pobudzające wymianę książek między mieszkańcami, na szafach zostaną umieszczone kody QR do publikacji online (beletrystyka, opowiadania dla dzieci),
- zestaw tablic informacyjnych i edukacyjnych, w tym tablica informująca o zasadach SMARTCITY wraz z inspirującymi przykładami ze świata,

- innowacyjne rozwiązania społeczne w małej architekturze tj. zewnętrzny stolik do przewijania dla młodych rodziców, który pomaga uniknąć kłopotów na spacerze z dziećmi, czy łączona ławka dla dzieci i ich rodziców (mały-duży) ułatwiająca samodzielne korzystanie przez maluchy.

Teren skwerów został odpowiednio zagospodarowany – powstały nowe chodniki i przyjazne ciągi pieszkie, stojaki rowerowe, nasadzenia drzew i krzewów. Skwery są dostępne dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami zgodnie z zasadami uniwersalnego projektowania.

Aktywna mama i szczęśliwe dziecko

Aktywna mama i szczęśliwe dziecko to projekt realizowany w ramach Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego 2018, odbywający się w czwartym kwartale 2018 roku w szkołach w obrębie Chartowa, Żegrza oraz na Ratajach.

Projekt mogły też skorzystać ze specjalnie ułożonych diet. Podczas ćwiczeń mam, polegał na zapewnieniu możliwości zadbania o własne ciało i formę mamom dzięki zorganizowanie dla nich zajęć fizycznych polegających na: ćwiczeniach całego ciała, zumbie, jodze, pilatesie oraz zajęciach z treningu stacjonarnego. Dodatkowo, uczestniczki ich pociechy miały zapewnioną opiekę i zajęcia w postaci zajęć ruchowych, muzycznych, plastycznych, czytane były im książki. W zajęciach wzięło udział 208 pań oraz 310 dzieci.

Łączny koszt realizacji projektu wyniósł 139 000 złotych.

6. Dlaczego warto zaangażować się w budżet obywatelski?

Powodów do zaangażowania się w budżet obywatelski jest tyle... ile samych aktywnych obywateli 😊 Sam wiesz co Cię motywuje i na czym Ci zależy, więc inni nie tylko nie muszą ale i nie powinni Ci tego narzucać. Może jednak znajdziesz wśród poniższych powodów coś co jest również i dla Ciebie ważne?

mogę spełnić
swoje marzenia

mogę dobrze
się bawić
z przyjaciółmi

mogę zdobyć
interesujące
doświadczenie

mogę sprawdzić
się w ambitnym
zadaniu

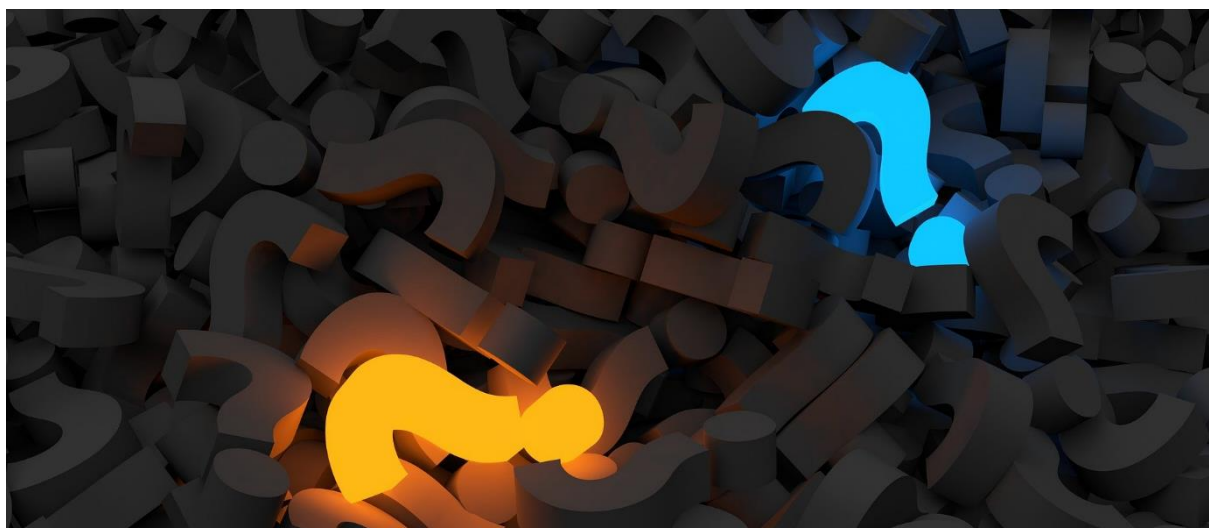
mogę zrobić coś
dla innych

mogę zmieniać
świat na lepsze

mogę poznawać
ciekawych ludzi

mogę decydować
o przyszłości

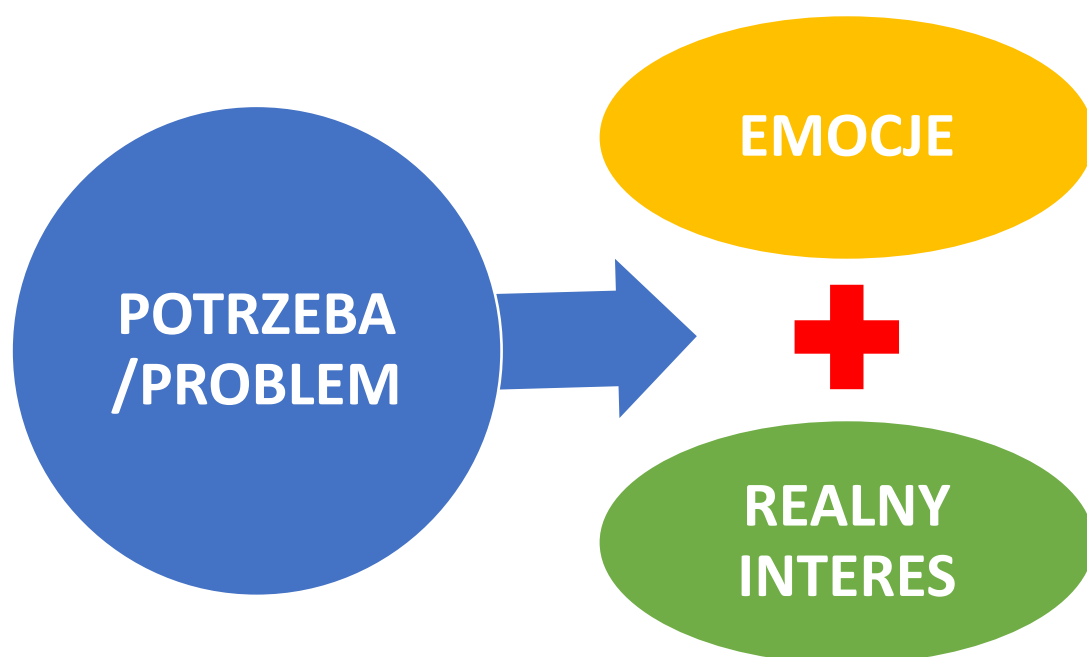
mogę zrobić
coś bardzo
"dorosłego"

7. Co decyduje o wygranej Twojego projektu w budżecie obywatelskim?

NIE TYLKO POMYSŁ A BARDZIEJ POTRZEBA LUB PROBLEM DO ROZWIĄZANIA

- Bardzo często gdy zastanawiamy się „od czego zaczyna się projekt” pierwsze co przychodzi nam do głowy to **POMYSŁ** – czyli główna idea przedsięwzięcia. Prawda jest jednak taka, że zanim zacniemy zastanawiać się „co” w naszym projekcie chcemy zrobić musimy zadać sobie pytanie „dlaczego?”. Możemy mieć bardzo ciekawy pomysł na inicjatywę, która jednak tak naprawdę nikomu nie będzie potrzebna i nie będzie budzić zainteresowania głosujących.
- **Początek projektu to bowiem POTRZEBA lub PROBLEM do rozwiązania!** Im ważniejsze – tym lepiej dla przedsięwzięcia. Pamiętajmy, że w budżecie obywatelskim głosują mieszkańcy. A zwycięstwo w głosowaniu może przynieść tylko pomysł, który maksymalnie mobilizuje do głosowania ludzi.
- A jakie projekty mają takiego POWERA? Szczególnie takie, które **dotyczą spraw naprawdę ważnych dla mieszkańców, czyli dotyczą ich realnego interesu, a zarazem budzą konkretne emocje**. Czasem pozytywne np. perspektywa budowy nowej siłowni zewnętrznej może powodować w nas pozytywne skojarzenia „wreszcie będę fit!”. A czasem negatywne, jak choćby projekt antysmogowy motywuje do głosowania, bo chcemy „wreszcie zrobić porządek z tym nieznosnym smogiem niszczącym nasze zdrowie”.

BUDŻET Z ZASADAMI

- Gdy już wiemy jakie są realne problemy, które chcemy rozwiązać w naszym projekcie, warto przyjrzeć się bliżej zasadom danej edycji budżetu obywatelskiego.
- Zasady, czyli „biblia” każdego budżetu partycypacyjnego, zawierają podstawowe odpowiedzi na pytania: **co możemy zrobić?, gdzie?, kiedy?, w jaki sposób? przez kogo?**
- Zasady mają zazwyczaj postać konkretnego dokumentu. Może się on nazywać „regulaminem budżetu obywatelskiego” lub po prostu „zasadami budżetu obywatelskiego”.
- **Pamiętaj, że Twój projekt musi być zgodny z dokumentem „zasad” – inaczej nie przejdzie etapu opiniowania i zostanie odrzucony.**
- **UWAGA:** Niestety nie na każdym wolnym terenie można realizować projekty do budżetu obywatelskiego. W przypadku projektów dotyczących konkretnej przestrzeni np. budowa skate parku czy stworzenie nowego boiska, musisz upewnić się, że projekt jest zlokalizowany na działce stanowiącej własność miasta lub gminy. A jeśli to np. teren szkoły, nie zapomnij, że zgodę na realizację projektu powinien udzielić także Dyrektor. Jeśli nie wiesz do kogo należy teren, jaki Cię interesuje, skontaktuj się z urzędnikami wyznaczonymi do pomocy potencjalnym wnioskodawcom w Twoim budżecie obywatelskim.

UKIERUNKUJ PROJEKT DO MOŻLIWE SZEROKIEJ GRUPY ODBIORCÓW

- Pamiętaj o jednej ważnej zasadzie: **im więcej osób po przeczytaniu opisu Twojego przedsięwzięcia pomyśli, że ten projekt jest dla nich istotny – tym więcej potencjalnych głosów!**
- Dlatego też postaraj się, by Twój projekt był możliwie kompleksowy i opisz go także w ten sposób wypełniając formularz wniosku.
- **Przykład 1:** Jeśli chcemy zrobić projekt dotyczący infrastruktury dla dzieci i młodzieży (powiedzmy plac zabaw i streetworkout) to warto pomyśleć też o rozszerzeniu przedsięwzięcia o siłownię pod chmurką dla seniorów czy zewnętrzny przewijak dla młodych rodziców z małymi pociechami. Dzięki temu naszym projektem zainteresują się nie tylko dzieci i młodzież, ale także ich rodzice i dziadkowie!
- **Przykład 2:** Zależy nam na zmodernizowaniu leciwej sali gimnastycznej w szkole. Poza nowymi trybunami, nawierzchnią i remontem dachu warto zastanowić się, czy w naszym projekcie nie można uwzględnić dodatkowo cyklu bezpłatnych zajęć sportowych dla osób w każdym wieku. Z projektu dotyczącego społeczności szkolnej możemy więc łatwo zrobić przedsięwzięcie ważne dla całej dzielnicy!

ZGRANY ZESPÓŁ ZAWSZE WYGRYWA

- **W pojedynkę niestety niewiele zdziałasz!** By Twój projekt zwyciężył niezbędne jest zaangażowanie do jego promocji wielu osób.
- **Zespół zawsze daje przewagę.** Dzięki stworzeniu grupy kilku lub kilkunastu osób otwierają się nowe możliwości promocyjne. W końcu każdy ma inne umiejętności i talenty, które może wykorzystać dla dobra wspólnego przedsięwzięcia.
- **Podział zadań to podstawa!** Kilka osób spisze projekt na piśmie. Ktoś o umiejętnościach plastycznych przygotowuje plakat promocyjny. Koleżanka o dużych zdolnościach komunikacyjnych będzie roznosiła ulotki i zachęcała do głosowania sąsiadów na osiedlowym pikniku. Kolega z kamerą zrobi kilka filmów. A zapaleni internauci zajmą się ich promocją na portalach społecznościowych. **To się nazywa zgrana ekipa!**
- Zespół jest ważny, jednak pamiętaj, że zbyt duża liczba osób w grupie może doprowadzić do spadku efektywności Waszej pracy. Jeśli jest Was więcej niż 15 osób warto podzielić się na mniejsze podzespoły by osiągnąć lepsze wyniki!

POZIOM DETERMINACJI OSÓB ZAINTERESOWANYM PROJEKTEM

- Dobrze jeśli nasi potencjalni głosujący są grupą zorganizowaną, wzajemnie się motywującą i wspierającą np. społeczność szkoły, przedszkola, grupa skupiona wokół OSP, instytucji sportowej lub kulturalnej.
- Optymalnym jest by istniał wspólny **kanał komunikacji wzajemnej**, jak choćby grupa na portalu społecznościowym lub grupa śledząca dany profil.
- Dobrze jeśli w grupie bezpośrednio wspierającej nasz projekt znajdują się **lokalni liderzy opinii**. Aktywny i zaangażowany w projekt dyrektor szkoły może działać dużo więcej przy promocji projektu niż nawet ponadprzeciętnie zmotywowany społecznik z pomysłami ale bez wsparcia większej liczby osób.
- Bardzo dobrze jeśli nasz projekt choćby tylko **deklaratywnie** wspierają inne znane w danej społeczności osoby. To naprawdę ma znaczenie! Jeśli popiera nas przewodniczący Rady Osiedla, dyrektor domu kultury lub znany osiedlowy społecznik – nasze szanse od razu rosną. Ludzie nie muszą znać Ciebie, ale jeśli usłyszą osobę z dużym lokalnym autorytetem publicznie popierającą przedsięwzięcie, to będą bardziej zmotywowani do głosowania.

WYRÓŻNIJ SIĘ – EFEKT WOW!

- Twój projekt nie powinien być taki jak inne – dzisiaj by być zauważonym musisz się wyróżnić!
- Najłatwiej zacząć od chwytliwego tytułu przedsięwzięcia. Dobrze by był krótki, łatwy do zapamiętania i skojarzenia tylko z naszym projektem. Chodzi o to by maksymalnie ułatwić podczas głosowania identyfikację, że „**TO NASZ PROJEKT**”.
- Warto zastanowić się nad żartobliwą nazwą lub tytułem dającym kilka skojarzeń.
- Pomysłowość jest atutem. Chwytliwy tytuł nie zawsze jednak musi szokować, a powinien za to zawsze być zgodny z zasadami dobrze pojmowanej klasy i kultury. Zbyt nachalnym przekazem lub treściami wzbudzającymi mieszane uczucia możemy niewiele ugrać a czasami nawet bardziej zniechęcić do głosowania na nasz projekt. Tak więc pamiętajmy by nie przedobrzyć ;)

IDŹ ZA CIOSEM!

- Wygraliście? Wasz projekt został wybrany w budżecie obywatelskim w tym roku? Nie spoczywajcie na laurach! **Jeśli uzyskaliście sukces warto pomyśleć o kontynuacji projektu w kolejnych latach.**
- Może to być praktycznie powtórka projektu z poprzednie roku np. kolejna edycja projektu bezpłatnych zajęć sportowo-rekreacyjnych lub następny etap większego przedsięwzięcia rozbudowy parku dla mieszkańców.
- Historia budżetów obywatelskich zna bardzo wiele takich projektów, które w nowej odsłonie wygrywają kilka lat z rzędu.
- **Ważne by nowy projekt był skierowany do tej samej grupy odbiorców, którzy mają już doświadczenie sukcesu z poprzedniego roku i korzystają z już powstałej infrastruktury czy zajęć dodatkowych.**

8. Formularz projektu – dla Ciebie to pestka!

Podstawowa zasada zarządzania projektami mówi – co nie jest spisane nie będzie zrealizowane! Musimy więc spisać nasz pomysł wykorzystując do tego obowiązujący w danej edycji budżetu obywatelskiego formularz – wzór wniosku. Mimo że w różnych samorządach mogą mieć one nieco inny wygląd, zawsze należy wskazać podstawowe informacje o przedsięwzięciu, takie jak:

TUTYŁ PROJEKTU

- zazwyczaj limitowany konkretną liczbą znaków lub wyrazów

LOKALIZACJA PROJEKTU

- określenie miejsca realizacji projektu (adres/działki)

OPIS PROJEKTU

- powinien być zwięzły i zawierać wszystkie elementy projektu
- powinien być atrakcyjny dla jak największej liczby odbiorców
- tu również zazwyczaj trzeba zmieścić się w limicie znaków

UZASADNIENIE PRZEDSIĘWZIĘCIA

- wskazujemy problem jaki rozwiązujemy (dlaczego projekt?)

OKREŚLENIE KOSZTÓW

- określ koszt projektu ze wskazanie poszczególnych elementów
- możesz skorzystać z przykł. kosztów wskazanych przez JST
- jeśli masz oferty wykonawców - dołącz je jako załącznik

WSKAZANIE WNIOSKODAWCY

- Twoje dane osobowe
- Nawet jeśli działasz w grupie projekt formalnie zgłasza 1 osoba

LISTA POPARCIA

- do wniosku musimy dołączyć listę poparcia mieszkańców
- w zależności od samorządu może to być od 10 do 30 podpisów
- lista nie będzie upubliczniona i posłuży tylko urzędnikom

9. Potrzebujesz więcej info o budżetach obywatelskich?

Podobno jeśli czegoś nie ma w internecie, to znaczy, że w ogóle nie istnieje ☺

Poniżej kilka linków do stron budżetów obywatelskich w Metropolii Poznań. Znajdź swoją gminę, kliknij, dowiedz się więcej o budżecie partycypacyjnym

w swojej gminie i **ZMIENIAJ ŚWIAT NA LEPSZE!!!**

www.konsultacje.metropoliapoznan.pl

www.budzet.um.poznan.pl

www.kornik.budzet-obywatelski.org

www.komorniki.budzet-obywatelski.org

www.czerwonak.pl/budzetobywatelski

www.bogm.mosina.pl

www.szamotuly.budzet-obywatelski.org

www.swarzedz.pl/bogs

www.lubon.budzet-obywatelski.org

www.srem.budzet-obywatelski.org

www.puszczykowo.pl/portalpbo

www.dbo.dopiewo.pl

www.kostrzyn.budzet-obywatelski.org

www.tarnowo-podgorne.pl/budzet-inicjatyw-spolecznych

Broszura przygotowana w ramach projektu
„Działamy! Program rozwoju edukacji obywatelskiej w Metropolii Poznań”

Realizatorzy projektu:

Patronaty honorowe:

Projekt finansowany przez Narodowy Instytut Wolności
– Centrum Społeczeństwa Obywatelskiego
ze środków Programu Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich na lata 2014-2020

www.konsultacje.metropoliapoznan.pl/sbo